

Бугарска пољопривреда може оживети текстилну индустрију

Автор(и): Емил Иванов

Дата: 17.05.2020 *Број:* 5/2020

Svi već možemo da vidimo da nije daleko dan kada ćemo svedočiti velikoj reindustrijalizaciji na globalnom nivou, što je jedan od efekata i lekcija epidemiološke katastrofe izazvane virusom Kovid-19. Ova široka transformacija će nesumnjivo uticati i na tekstilnu industriju. Podsetimo se: pre mnogo godina Evropa je decentralizovala veliki deo svoje tekstilne (i konfekcijske) industrije i prenela je na azijski kontinent. Tokom tranzicionog perioda Bugarska je postupila još radikalnije. Prekinula je sa svojim u svakom pogledu jedinstvenim ovčarstvom kao izvorom vune, sa proizvodnjom biljnih vlakana, kao i sa svojom tekstilnom industrijom.

Postoje dovoljni pokazatelji da će Evropa revidirati svoju raniju odluku. Jer su nedostaci i nesavršenosti ovog projekta bili u potpunosti razotkriveni tokom pandemije. Ruta snabdevanja sa Istoka se pokazala kao previše

duga i nesigurna. Ključna tačka koja nas se tiče je: Da li će Bugarska iskoristiti ovu perspektivu, ovaj horizont, da li će preduzeti proaktivni korak? Da li će privući strana investiciona interesovanja? Da bismo odgovorili na ova pitanja, pre svega ciljevi moraju biti strukturirani, i velikom brzinom mora biti izabran poslovni model zajedno sa opcijama za njegovo finansiranje. Postoje dve opcije. **Prva:** da Bugarska formira dovoljno značajne resurse sirovina – vunu, pamuk, svilu, lan, konoplju – i da ih plasira na strana tržišta. **Druga:** da se sirovine prerađuju u zemlji u obliku tkanina i konfekcije, pri čemu bi i krajnji proizvod bio orijentisan na izvoz.

Kao što je poznato, u ne tako dalekoj prošlosti bugarska poljoprivreda je proizvodila dovoljno kvalitetne sirovine za dobro razvijenu domaću tekstilnu industriju. Ovčarstvo je bilo ponos, autoritet i lice našeg stočarskog sektora. Institut za stočarstvo u Kostinbrodu, Institut za planinsku poljoprivredu i stočarstvo u Trojanu, Poljoprivredni institut u Karnobatu i Veterinarski fakultet u Stroj Zagori detaljno su modelirali njegov profil i viziju – oplemenjivanje, tehnologije uzgoja, veterinarske usluge...

Nastavimo sa biljnim vlaknima. Proizvodnja pamuka nije bila neka egzotična hirovitost, već konceptualna strategija, uspešna po mnogim pokazateljima. Institut za pamuk i pšenicu tvrdu zrna u Čirpanu pružao je naučnu podršku ovoj važnoj proizvodnji. Lan, konoplja i svilarstvo bili su stvarno prisutni u bugarskoj ratarskoj proizvodnji i, u tom svojstvu, učestvovali su u resursnoj mešavini naše tekstilne industrije, koja je za svoje vreme bila na dovoljno visokom tehničkom nivou. Na primer: tekstilni kombinatori u Gabrovu, Slivenu, Sofiji i mnogim drugim mestima.

Malo ko će reći da ovi svetli trenuci iz skorije prošlosti nikako neće izazvati nežnost i nostalgiju u vladajućim krugovima. A to je sasvim prirodno, jer se događaji ne mogu ponoviti! Analogije, poređenja i sećanja u današnjem političkom i poslovnom okruženju nemaju kapitalnu vrednost; ne mogu motivisati i stimulisati interesovanje.

Ponovno pokretanje proizvodnje sirovina i finalnih tekstilnih proizvoda nesumnjivo je kompleksno pitanje. Ako se današnji vladajući tim odluči da Bugarska može da se pridruži velikom poslu kakav tekstilna industrija zapravo jeste na evropskom nivou, moraće nužno da prilagodi deo modela trenutne poljoprivredne proizvodnje. Ovo podrazumeva smanjenje očigledne neravnoteže i disproporcije između proizvodnje žitarica i ostalih podsektora. Po svoj prilici biće neophodno pronaći investicione partnere za obnavljanje tehnološkog kapaciteta tekstilnih preduzeća. Biće potrebne finansijske linije za revitalizaciju ovčarstva i proizvodnje preostalih sirovina. Drugim rečima: pored novca, biće potrebni profesionalni kapaciteti, stručnost i kompetencije. To jest – nova dinamika, projektovana razumom, intelektom i predviđanjem.

Ne manjka analitičara koji tvrde da je izazov – da se tekstilni biznis oživi u novi život uz pomoć poljoprivrede – velika šansa za našu ekonomiju. Evropsko tržište je "gladno" kvalitetnog tekstila. Stabilnost, intenzitet i održivost ovog strateškog industrijskog segmenta su od veoma visoke vrednosti – sposoban je da generiše visoku profitnu maržu i da otvori nova radna mesta. Prava alternativa za povratak dela bugarskih migranata koji беру jagode širom Evrope!

Ne zaboravimo: poljoprivreda je robustan i jak sistem. Važna prednost koju treba ispravno protumačiti i mudro i racionalno iskoristiti!